

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoP/38/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5819200882
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tichý
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5819200882.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tichého a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a Mgr. Miroslava Šeptáka, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: R. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom u otca, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: matky E. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX/XX-XX, XXX XX B., zastúpenej JUDr. Andrejom Bryjom, advokátom, so sídlom X. XX, XXX XX . V. a otca Y. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXXX/XX, XXX XX B., o návrhu matky na zníženie výživného, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Námestovo č. k. 4P/22/2019-157 zo dňa 28. apríla 2020, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku I. o zastavení konania **p o t v r d z u j e .**

Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II. o nároku na náhradu trov konania **z r u š u j e** a v tejto časti mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie konanie zastavil (výrok I.) a otcovi maloletého dieťaťa priznal nárok na náhradu trov konania voči navrhovateľke - matke maloletého dieťaťa v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 29 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „CMP“) a vecne tým, že matka podaním doručeným súdu prvej inštancie, prostredníctvom jej právneho zástupcu dňa 30.01.2020 zobrala návrh na začatie konania v celom rozsahu späť s vyjadrením, že na pojednávaní vo veci samej bola sudkyňou oboznámená s jej predbežným posúdením, ktoré zastáva v tomto konaní, a preto návrh o zníženie výživného berie v celom rozsahu späť a žiada konanie zastaviť. Dňa 14.02.2020 bolo súdu doručené vyjadrenie kolízneho opatrovníka (č. l. 151 spisu), z ktorého súd zistil, že súhlasí so späťvzatím návrhu a zastavením konania o zníženie výživného. Dňa 19.03.2020 bolo súdu, prostredníctvom právneho zástupcu, doručené stanovisko otca, z ktorého súd zistil, že súhlasí so späťvzatím návrhu matky maloletého a so zastavením konania v celom rozsahu a v ktorom zároveň žiadal, aby mu súd podľa ust. § 55 CMP priznal náhradu trov konania, ktoré predstavujú sumu 255,54 eur a pozostávajú z trov právneho zastúpenia. Ako dôvod uviedol, že matka maloletého dieťaťa podala na súd zjavne bezdôvodný návrh, v ktorom uviedla nepravdivé skutkové tvrdenia. Podľa jeho vyjadrenia matka maloletého vzala svoj návrh na zníženie výživného v celom rozsahu späť až potom, čo zistila, že na jeho návrh má byť na pojednávaní nariadenom na termín 13.02.2020 vypočutá ako svedkyňa jej matka L. X., ktorá mala súdu predložiť kúpno-predajnú zmluvu ohľadom kúpy bytu č. XX nachádzajúceho sa na X. poschodí bytového domu č. XXX postaveného na pozemku parcela KN-C č. 539 k.ú. Q. X.. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa ustanovenia § 55 CMP, pretože podľa názoru súdu v danom prípade nebolo možné aplikovať ustanovenie § 52 CMP a zásadu uplatňovanú v mimosporovom konaní, podľa ktorej si každý z účastníkov konania sám znáša trovy, ktoré v konaní platil. Súd dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu sa javí ako spravodlivé priznať otcovi maloletého dieťaťa nárok na náhradu trov konania voči

navrhovateľke - matke maloletého dieťaťa, ktorá zavinila podanie návrhu a svojim konaním zavinila aj zastavenie konania, a preto otcovi maloletého dieťaťa priznal voči navrhovateľke - matke maloletého dieťaťa nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Proti tomuto uzneseniu v časti výroku o náhrade trov konania podala v zákonnej lehote, prostredníctvom právneho zástupcu, odvolanie matka, žiadajúc, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vrátil vec na nové rozhodnutie, alternatívne, aby napadnuté uznesenie zmenil rozsudkom tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. S rozhodnutím súdu nesúhlasí a je toho názoru, že súd rozhodol nesprávne, predčasne a nezrozumiteľne, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť takéhoto rozhodnutia. Má za to, že prvostupňový súd nepostupoval v konaní cez zásadu rovnosti tak, aby boli zistené všetky okolnosti týkajúce sa sociálnych pomerov, možností a schopností účastníkov konania, no najmä dopadu takéhoto rozhodnutia tak na strane otca, ako aj na strane matky. K aplikácii § 55 CMP uviedla, že táto prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania a súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti prizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí odôvodnený. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať v prvom rade k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých účastníkov konania a je potrebné vziať do úvahy pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť a zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávneného účastníka. Navrhovateľka je toho času na štát odkázaná osoba - je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie, pretože objednávateľ jej vo februári 2020 oznámil, že kvôli „koronakríze“ jej prácu zadávať už nebude, pretože má na to zamestnancov. Navrhovateľka bola nútená zrušiť živnosť, pretože činnosť, ktorú mala ohlásenú, mohla vykonávať len pre objednávateľa, ktorého údaje sú založené v spise. Spolu s odvolaním doručila oznámenie o zaradení občana do evidencie uchádzačov o zamestnanie zo dňa 05.03.2020 a výpis zo živnostenského registra.

4. K odvolaniu matky sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý odporučil zmeniť výrok II. napadnutého uznesenia tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

5. Otec maloletej vo vyjadrení k odvolaniu matky o nároku na náhradu trov konania zo dňa 14.05.2020 poukázal na finančnú situáciu matky, kde uviedol, že je zaujímavé, že matka maloletého je na súdnych konaniach stále zastupovaná advokátom, ako dobre vie, matka maloletého vlastní motorové vozidlo značky Mini Cooper a taktiež jednoizbový byt na R.. Má za to, že účelovo tieto veci napísala na svoju matku, aby sa vykreslila ako sociálny prípad. Taktiež uvádza, že matka maloletého si cielene založila živnosť 20.02.2019, aby mohla v tej dobe naďalej cestovať do zahraničia za prácou, ktorú tam vykonávala a tým pádom, aby preukázala ako taký príjem, vyjadril sa, že matka maloletého tam chodila na dvojtýždňové turnusy. Taktiež skonštatoval, že jeho mesačný príjem nie je taký, ako uvádza v odvolaní matka, čo vie aj dokladovať. V závere uviedol, že z jeho strany nebolo matke maloletého podané žiadne „ultimátum“, ako je uvedené v odvolaní, avšak naopak, matka maloletého stále opakuje, ako nemá problém otca maloletého aj ďalších päť rokov ťahať po súdoch. S ohľadom na uvedené žiada odvolací súd, aby napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil v plnom rozsahu. Vo vyjadrení k vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedol nesúhlas s predmetným vyjadrením. Poukazuje na to, že kolízna opatrovníčka neuviedla vo svojom vyjadrení dôvod, pre ktorý odporúča zmeniť napadnuté uznesenie. Vyslovil názor, že kolízna opatrovníčka háji záujmy matky a nie maloletého syna. Ako príklad doplnil, že dňa 30.09.2019 sa dostavil ešte v tom čase s priateľkou na ÚPSVaR v Tvrdošíne za kolíznou opatrovníčkou T. T., aby jej uviedol, čo sa stalo cez víkend, keď bol maloletý pri svojej matke. Kolízna pracovníčka spísala úradný záznam. Vyjadril sa, že do spísania predmetného vyjadrenia kolízna opatrovníčka neinformovala súd ohľadom toho, že matka dňa 29.09.2019 rozkopala dvere na sídlisku O. č. XXXX/XX-XX a taktiež, že zničila ozdobný veniec, ktorý sa na dverách nachádzal. Doplnil, že toto všetko sa udialo v prítomnosti maloletého. K predmetnému vyjadreniu priložil úradný záznam a rozhodnutie o priestupku Okresného úradu Námestovo. Taktiež ako príklad uviedol, že keď mal maloletý syn teploty a písal matke, že jej maloletého nedá s teplotami, tak matka ihneď informovala kolíznou opatrovníčku, ktorá si túto skutočnosť overovala u lekára a zisťovala, či bol maloletý v škole a na vyšetrení.

6. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného

sporového poriadku /ďalej len „CSP“/ a contrario) napadnuté uznesenie v zastavujúcej časti potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP a v časti o trovách konania postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil.

7. Vzhľadom na označenú právnu úpravu a osobitný charakter vecí starostlivosti súdu o maloletých odvolací súd podrobil prieskumu uznesenie prvostupňového súdu aj vo výroku o zastavení konania. V danej časti napadnuté rozhodnutie zodpovedalo procesným následkom dispozície navrhovateľa - matky s návrhom na začatie konania (jeho späťvzatím), pričom neboli zistené ani žiadne skutočnosti brániace zastaveniu konania, resp. nasvedčujúce potrebe pokračovania v konaní napriek späťvzatiu návrhu (§ 29 ods. 2 CMP). Rovnako ďalší účastníci konania nemali voči jeho zastaveniu žiadne námietky. S ohľadom na uvedené odvolací súd napadnuté uznesenie vo výroku o zastavení konania ako vecne správne potvrdil.

8. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

10. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

11. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. V mimosporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje generálna klauzula formulovaná v § 52 CMP, ktorá vychádza z predpokladu, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Formulácia citovaného ustanovenia zdôrazňuje výnimočnosť uplatňovania nároku na náhradu trov konania v prípadoch, ak to zákon výslovne pripúšťa. Na rozdiel od sporového konania, kde ako výnimka zo zásady, uvedenej v § 255 CSP, je zakotvená možnosť súdu nepriznať nárok na náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 257 CSP), jeho obdoba v mimosporových konaniach (aj z hľadiska využitia jeho výnimočnosti), predstavuje práve § 55 CMP. Ide o prelomenie generálnej klauzuly (§ 52 CMP), aplikácia ktorého ustanovenia prichádza do úvahy za predpokladu, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, čo znamená, že možno priznať nárok na náhradu trov konania v akomkoľvek konaní podľa CMP, t. j. nielen v konaniach vymedzených v § 53 CMP. V porovnaní s ust. § 53 CMP rozhodujúcim kritériom pre priznanie nároku na náhradu trov konania nie je úspech v konaní. Hodnotenie tohto kritéria, t. j. či je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, je potrebné vykonať jednak z hľadiska sociálneho aspektu toho-ktorého účastníka (jeho osobné a majetkové pomery), ako aj okolností prejednávanej veci. Takýmito okolnosťami môže byť napríklad podanie šikanózneho návrhu, pričom je potrebné tiež vyhodnocovať, ktorý z účastníkov spôsobil, že konanie muselo prebehnúť. Keďže sa jedná o výnimku zo všeobecnej zásady uvedenej v § 52 CMP, musí byť riadne odôvodnená. O povinnosti nahradiť trovy konania podľa Civilného mimosporového poriadku súd rozhoduje iba na návrh (§ 57 CMP) a v prípade ak súd zvolí postup podľa § 55 CMP, musí podľa § 58 CMP rozhodnúť nielen o nároku, ale aj o ich výške.

13. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania, s prihliadnutím na okolnosti prípadu, pristúpil k aplikácii špeciálneho ustanovenia § 55 CMP, pretože vzhľadom na okolnosti prípadu sa prvostupňovému súdu javilo ako spravodlivé priznať otcovi maloletého dieťaťa nárok na náhradu trov konania voči matke, ktorá zavinila podanie návrhu na zníženie výživného a svojím konaním zavinila aj zastavenie daného konania, pričom poukázal aj na dôvody späťvzatiu návrhu na zastavenie konania a zároveň doplnil, že matka maloletého dieťaťa vzala svoj návrh späť aj z dôvodu, že otec vo vyjadrení zo dňa 13.07.2019 zrejme uvádzal relevantné skutočnosti, spochybňujúce podaný návrh. Odvolací súd však na základe uvedených okolností nemôže ustáliť, že sa jedná o také výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by umožňovali dospieť k záveru o možnosti priznania nároku na náhradu trov konania, nakoľko odôvodnenie v tomto smere pokladá za nepreskúmateľné. Konania podľa Civilného mimosporového poriadku sú spravidla uskutočňované vo verejnom záujme, a preto prípadnému navrhovateľovi, pokiaľ sa konanie začalo na návrh, nemožno klásť na ťarchu, pokiaľ konanie vyvolal, hoci si nebol úplne istý, či súd jeho návrhu vyhovie. Taktiež nemôže ani samotné späťvzatie návrhu na začatie konania byť okolnosťou pre aplikáciu ust. § 55 CMP, ktoré súd použije len vo výnimočných prípadoch. Zdôrazňuje, že na to, aby

súd priznal náhradu trov konania niektorému z účastníkov mimosporového konania, je potrebné, aby boli skutočnosti, ktoré majú nasvedčovať dôvodnosti postupu súdu v zmysle daného ustanovenia nad mieru všetkých pochybností preukázané, pretože ide o výnimku z generálnej klauzuly (§ 52 CMP) o rozhodovaní súdu o nároku na náhradu trov konania, ktorá sa primárne aplikuje v sporových konaniach. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplýva, že by prvostupňový súd skúmal osobné a majetkové pomery navrhovateľky, a taktiež tvrdenie súdu, že vo vyjadrení otca zo dňa 13.07.2019 sa zrejme uvádzajú relevantné skutočnosti, spochybňujúce podaný návrh, nepokladá odvolací súd za dostatočne preukázané.

14. Zároveň odvolací súd len pre úplnosť dáva do pozornosti prvostupňovému súdu § 58 CMP, podľa ktorého ak prvostupňový súd pri rozhodovaní o trovách konania zvolí postup podľa § 55 CMP, musí podľa § 58 CMP rozhodnúť nielen o nároku, ale aj o ich výške.

15. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v uvedenom výroku podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu v tomto rozsahu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie, v ktorom bude povinnosťou súdu prvej inštancie opätovne rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania a svoje rozhodnutie odôvodniť v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 220 ods. 2 s použitím § 234 ods. 2 CSP.

16. Súd prvej inštancie teda opätovne rozhodne o trovách konania, pričom pri rozhodovaní starostlivo zváži, či s ohľadom na povahu a okolnosti konania, podiel účastníkov konania na vzniku a priebehu konania, osobné pomery všetkých účastníkov konania prichádza do úvahy aplikácia ust. § 55 CMP. Prihliadne aj na skutočnosť, či zaviazanie na náhradu trov konania ktoréhokoľvek z účastníkov nebude pre neho neprimerane tvrdé s ohľadom na jeho pomery. Súd prvej inštancie sa zameria na aspekty sociálne, najmä na sociálnu, resp. majetkovú situáciu účastníkov konania (predovšetkým matky), pričom prihliadne podľa výsledku aj na pomery druhého účastníka.

17. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súde je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)